

การกำหนดระดับสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยของบัณฑิตพยาบาล

Determination of the levels of entrustable professional activities for graduated nurses

กรองแก้ว ราชฎรดี สุลี ทองวิเชียร ชลธิชา ชลสวัสดิ์ วิลไล ตาปะสี อุทัยวรรณ เจริญไผ่ดี และคณิตราพร ประกอบกิจ
Krongkeaw Rastsadondee, Sulee Tongvichean, Chonticha Chosawat, Wilai Tapasee,

Utaiwan Thienfaidee, and Kanitraporn Prakobkit

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Nursing, Bangkokthonburi University

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดระดับสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยของบัณฑิตพยาบาล โดยใช้เดลไฟล์เทคนิค ผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวน 30 คน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถาบันให้บริการสุขภาพ ในภาครัฐและเอกชน เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย จำนวน 147 รายการ ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าในจำนวน 147 รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย มีทักษะ 75 รายการจัดอยู่ในระดับ 4 (บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และมีผู้นิเทศสังเกตอยู่ห่าง ๆ) (51.02 %) 49 รายการ จัดอยู่ในระดับ 5 (บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้นิเทศ) (33.33 %) 18 รายการจัดอยู่ในระดับ 3 (บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองและยังต้องมีผู้นิเทศที่พร้อมช่วยเหลือได้ทันทีถ้าต้องการ) (12.25 %) ส่วนระดับ 2 (บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติได้ โดยต้องมีผู้นิเทศใกล้ชิด) มีเพียง 5 รายการ (3.40 %)

คำสำคัญ: สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย, บัณฑิตพยาบาล

Abstract

The purpose of this descriptive research was to determine the levels of entrustable professional activities for graduated nurses. Delphi technique was applied to collect data. A group of experts comprised of nurse instructors and professional nurses in health care service from the governmental and private institution. The research instrument was a questionnaire with 147 skill items and 5-point rating scales. It was validated by 3 experts, its

งานวิจัยนี้ได้เงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ปีงบประมาณ 2561

Corresponding author E-mail: st25401@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 25 สิงหาคม 2563 วันที่ตอบรับบทความ: 28 กันยายน 2563

index of item objective congruence (IOC) were between 0.67-1.00. The descriptive statistics was used in data analysis. The results showed that 75 out of 147 skill items were at the fourth level (graduates could practice by their own under distance supervision) (51.02 %), 49 skill items were at the fifth level (graduates could practice by their own without supervision) (33.33 %), 18 skill items were at the third level (graduates could practice under available supervision) (12.25 %), and only 5 skill items were at the second level (graduates could practice under closed supervision) (3.40 %).

Keywords: Entrustable Professional Activities, Graduated Nurse

ความสำคัญของปัญหา

สภาการพยาบาล (2553) ได้กำหนดสมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีไว้ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ 5) ด้านวิชาการและวิจัย 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ และ 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 8) ด้านสังคม อย่างไรก็ตาม การกำหนดสมรรถนะดังกล่าวเป็นการกำหนดโดยภาพกว้างยังไม่ชัดเจนต่อความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตหรือสังคมในความสามารถปฏิบัติการพยาบาล อันส่งผลต่อการประเมินคุณภาพบัณฑิตที่ชัดเจน อามากร เป็รียวนิม (2559) ได้สำรวจคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า จุดที่ควรพัฒนาคือ การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติงานในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งพบว่าอยู่ระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ที่อยู่ระดับดีมาก Lowden, Hall, Elliot, และ Lewin (2011) พบว่า บัณฑิตจบใหม่มีข้อจำกัดในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ดังเล็งใจในการเผชิญสถานการณ์ทางคลินิก ขาดทักษะในการแก้ปัญหาและการสื่อสาร ในประเทศไทย มาเรียม เพระสุนทร และอารีย์วรรณ อ่วมตานี (2551) ปรินญา

แร่ทอง และธีรณัฐ ห่านิรติศัย (2555) นิสา ทมาภิรต์ และ อารีย์วรรณ อ่วมตานี (2560) วิจัยพบว่าพยาบาลจบใหม่ยังขาดทักษะในการปฏิบัติ ไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาใช้ในสถานการณ์จริง ต้องเผชิญกับความคาดหวังสูงจากผู้ร่วมงาน ขณะที่ยังไม่สามารถแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายงานอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดความเครียดในการปรับเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาพยาบาลเป็นพยาบาลวิชาชีพ รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้และทักษะการพยาบาลและการทำหัตถการต่าง ๆ สถาบันการศึกษาพยาบาล และฝ่ายบริการการพยาบาลได้พยายามแก้ไขปัญหานี้อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาและบัณฑิตจบใหม่ แต่การแก้ปัญหาดังกล่าวยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ขึ้นกับการกำหนดนโยบายของแต่ละสถาบันการศึกษา จึงเป็นที่มาของความเข้าใจที่ไม่ตรงกันระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้บัณฑิต

สตรีรัตน์ ธาดากานต์ และสุมลชาติ ดวงบุผา (2563) อธิบายความหมายของทักษะการปฏิบัติ (Psychomotor skill) ว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ และเป็นทักษะสำคัญสำหรับบัณฑิตพยาบาลในการให้บริการสุขภาพ การมีทักษะปฏิบัติการทางการพยาบาลที่ถูกต้องจะส่งเสริมให้การพยาบาลมีคุณภาพและปลอดภัย ทักษะพิสัยเป็นการทำงานร่วมกันของกลไก

ร่างกาย กับภาระงานของสมอง ระบบประสาท และกล้ามเนื้อ ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน สถาบันการศึกษาหลายสาขาได้กำหนดกิจกรรมการปฏิบัติทางวิชาชีพที่เชื่อมั่นได้ (Entrustable professional activities [EPAs]) หมายถึงกิจกรรม หรือส่วนของงานวิชาชีพที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติได้ด้วยคามมั่นใจหลังจากจบการศึกษาโดยไม่ต้องมีผู้กำกับดูแล และกำหนดระดับความสามารถของการปฏิบัติ กิจกรรมไว้ 5 ระดับ ตั้งแต่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ จนถึงผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีผู้กำกับดูแล และใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินความเชื่อมั่นในความสามารถ ของผู้ที่จะสำเร็จศึกษา ในหลายประเทศได้นำ EPAs เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพตามผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ (Curran et al., 2018; Shorey, Lau, T. C., Lau, S. C., & Ang, 2019) ในประเทศไทยกลุ่มวิชาชีพสาขาแพทยศาสตร์ได้นำ EPAs มาใช้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้และขีดความสามารถของแพทย์เฉพาะทาง เพื่อประเมินความสามารถของแพทย์ผู้เข้าฝึกอบรม ที่จะช่วยสร้างความมั่นใจแก่หน่วยงานว่า แพทย์ที่จบการศึกษามีสมรรถนะที่สามารถให้บริการสุขภาพได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัยรวมทั้งใช้เป็นเกณฑ์ประเมินคุณภาพสถาบันการศึกษา (The Medical Council of Thailand, 2018) ในสาขาวิชาชีพการพยาบาล Al-Moteri (2020) ได้วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการนิยาม EPAs พบว่า EPAs เป็นการจำกัดงานที่สะท้อนถึงประสบการณ์ของผู้เรียนรวมถึงความรับผิดชอบที่ใช้เป็นแนวทางการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม แม้ว่าองค์กรวิชาชีพได้กำหนดสมรรถนะสำหรับพยาบาลวิชาชีพ แต่ยังไม่มีการนำ EPAs มาใช้เป็นกรอบการประเมินทักษะทางกาพยาบาล คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อนำผลมาใช้ในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตพยาบาลให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

กำหนดระดับสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยของบัณฑิตพยาบาล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลจำนวน 30 คน ประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานในคลินิกในสถาบันให้บริการสุขภาพในภาครัฐและเอกชน ไม่น้อยกว่า 10 ปี และอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การสอนในคลินิก ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวนกลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงานการพยาบาล ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัด และความคิดเห็นในการกำหนดระดับสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัยของบัณฑิตพยาบาลที่พัฒนาโดยคณะผู้วิจัย จากการรวบรวมทักษะการพยาบาลที่นักศึกษาพยาบาลต้องฝึกปฏิบัติในหลักสูตรการศึกษาพยาบาล ศาสตร์บัณฑิต ปีการศึกษา 2561 ของสถาบันการศึกษาพยาบาล 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี และมหาวิทยาลัยชินวัตร โดยมีสถาบันพระบรมราชชนกเป็นผู้ประสานงานการทำงานร่วมกัน แต่ละสถาบันได้นำรายการทักษะพิสัยในการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 4 ชั้นปี มาจัดลำดับ ครอบคลุม 5 สาขาการพยาบาลได้แก่ 1) การพยาบาลแม่ เด็กและการผดุงครรภ์ 2) การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 3) การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 4) การพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาโรคเบื้องต้น 5) การ

พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ได้จำนวน 147 รายการ ของทักษะ และกำหนดระดับความสามารถในการปฏิบัติ ของบัณฑิตพยาบาล 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง บัณฑิตพยาบาล ไม่สามารถ ปฏิบัติได้ เพียงแค่สังเกตและช่วยเหลือรอบนอก

ระดับ 2 หมายถึง บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติ ได้ แต่ต้องมีผู้ใกล้ชิด

ระดับ 3 หมายถึง บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง แต่ยังต้องมีผู้ใกล้ชิดพร้อมช่วยเหลือได้ทันที ถ้าต้องการ

ระดับ 4 หมายถึง บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง แต่ยังมีผู้ใกล้ชิดสังเกตอยู่ห่าง ๆ

ระดับ 5 หมายถึง บัณฑิตพยาบาลสามารถปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ใกล้ชิด

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิใน สาขาการพยาบาลจำนวน 3 คน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence [IOC]) รายข้อ อยู่ ระหว่าง 0.67-1.00

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2562

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัย ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมใน มนุษย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี ตามหนังสือเลขที่ 10/2562 วันที่ 26 สิงหาคม 2562 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิค เดลฟี (Delphi technique) ดังนี้

รอบที่ 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และรับกลับภายใน 2 สัปดาห์ โดยพิจารณาว่าบัณฑิต พยาบาลสามารถปฏิบัติตามทักษะในแต่ละรายการได้ใน ระดับใด

รอบที่ 2 จัดส่งแบบสอบถามที่มีค่ามัธยฐานและ พิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มในแต่ละข้อ และคำตอบของ

ผู้ตอบเป็นรายบุคคล ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเปรียบเทียบคำตอบ ของตนเองกับของกลุ่ม และจะเปลี่ยนแปลงคำตอบหรือ ไม่ หากเปลี่ยนให้ระบุเหตุผลประกอบ และตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์

การเก็บข้อมูลได้ยุติในรอบ 2 เนื่องจาก ได้ค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ ≤ 1.00 ทุกรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ จำนวน ร้อยละ มัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range [IQR])

ผลการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 30 คน เป็นผู้หญิง 27 คน ผู้ชาย 3 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 35 ถึง 66 ปี อายุเฉลี่ย 49.66 (SD = 8.44) ร้อยละ 60 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ร้อยละ 73.3 ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานสังกัด ภาครัฐ และร้อยละ 26.7 ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานสังกัด ภาคเอกชน

ผลการกำหนดระดับสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะ พิสัยของบัณฑิตพยาบาล มีดังนี้

1. สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะของบัณฑิตพยาบาล ใน 147 รายการ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นให้อยู่ในระดับ 5 (สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ใกล้ชิด) จำนวน 49 รายการ (33.33 %) ส่วนใหญ่ 75 รายการ (51.02 %) อยู่ในระดับ 4 (สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และยังมีผู้ใกล้ชิดสังเกตอยู่ห่าง ๆ) มี 18 รายการ (12.25 %) อยู่ในระดับ 3 (สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองและยังต้องมี ผู้ใกล้ชิดที่พร้อมช่วยเหลือได้ทันที ถ้าต้องการ) ส่วนระดับ 2 (สามารถปฏิบัติได้ แต่ต้องมีผู้ใกล้ชิด) มีเพียง 5 รายการ (3.40 %) ไม่พบว่ามีรายการใดที่ไม่สามารถปฏิบัติได้

2. สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะของบัณฑิตพยาบาล ในแต่ละรายการของระดับต่าง ๆ มีดังนี้

2.1 สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะในระดับ 5 มีจำนวน 49 รายการ แต่ละรายการมีค่ามัธยฐานที่ 5.00

และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 0.00-1.00 ซึ่งความคิดเห็น
 ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก
 ที่สุด ส่วนใหญ่เป็นรายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะ
 ที่ได้เรียนรู้และฝึกทักษะในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน
 (ตาราง 1)

ตาราง 1 ค่ามัธยฐาน (Mdn) พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) และระดับความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 ในสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย ระดับ 5 ของบัณฑิตพยาบาล จำแนกตามรายการ (n = 30)

รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย	Mdn	IQR	ระดับความสอดคล้อง
1. ทำเตียงว่าง	5.00	1.00	มากที่สุด
2. ทำเตียงที่มีผู้ใช้บริการ	5.00	1.00	มากที่สุด
3. ดูแลความสะอาดปากและฟัน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. อาบน้ำผู้ให้บริการบนเตียงแบบทั้งหมด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. อาบน้ำผู้ให้บริการบนเตียงแบบบางส่วน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. สระผม	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ผู้ให้บริการหญิง	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ผู้ให้บริการชาย	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ถูและนวดหลัง	5.00	0.00	มากที่สุด
10. เช็ดตัวเพื่อลดอุณหภูมิร่างกาย	5.00	0.00	มากที่สุด
11. วัด และบันทึกสัญญาณชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด
12. บันทึกปริมาณน้ำเข้า - ออกจากร่างกาย	5.00	0.00	มากที่สุด
13. ประคบร้อน / เย็น	5.00	0.00	มากที่สุด
14. จัดท่านอนหงาย	5.00	0.00	มากที่สุด
15. จัดท่านอนคว่ำ	5.00	0.00	มากที่สุด
16. จัดท่านอนตะแคง	5.00	1.00	มากที่สุด
17. จัดท่านอนหงายชันเข่า	5.00	1.00	มากที่สุด
18. จัดท่านอนหงายศีรษะสูง	5.00	1.00	มากที่สุด
19. จัดท่านอนตะแคงซ้ายกึ่งคว่ำ	5.00	0.00	มากที่สุด
20. จัดท่านอนตะแคงกึ่งคว่ำ	5.00	0.00	มากที่สุด
21. จัดท่านอนหงายพาดเท้าบนขาหยั่ง	5.00	0.00	มากที่สุด
22. ยก / เคลื่อนย้ายผู้ให้บริการ	5.00	0.00	มากที่สุด
23. ให้ออกซิเจนทางสาย / หน้ากาก	5.00	0.00	มากที่สุด
24. ทำแผลชนิดแห้ง	5.00	0.00	มากที่สุด
25. ทำแผลชนิดเปียก	5.00	0.00	มากที่สุด
26. พันผ้า	5.00	0.00	มากที่สุด
27. ให้อาหารเหน็บทางทวารหนัก	5.00	0.00	มากที่สุด
28. ให้อาหารเหน็บทางช่องคลอด	5.00	0.00	มากที่สุด
29. พันยาขยายหลอดลมทางหน้ากาก	5.00	0.00	มากที่สุด
30. พันยาขยายหลอดลมทางปาก	5.00	0.00	มากที่สุด
31. สวมอุจจาระโดยใช้ถ้วยสำเร็จรูป	5.00	0.00	มากที่สุด

รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย	Mdn	IQR	ระดับความสอดคล้อง
32. ล้วงอุจจาระ เก็บปัสสาวะ/อุจจาระส่งตรวจ / เพาะเชื้อ	5.00	0.00	มากที่สุด
33. เก็บปัสสาวะ อุจจาระส่งตรวจ/เพาะเชื้อ	5.00	0.00	มากที่สุด
34. ใช้เครื่องตรวจวิเคราะห์ความอิมิตัวของออกซิเจนในเลือดแดง	5.00	0.00	มากที่สุด
35. ตรวจหาน้ำตาลในเลือดโดยใช้เครื่องวัดน้ำตาลในกระแสเลือด	5.00	0.00	มากที่สุด
36. เช็ดตาโดยใช้เทคนิคปลอดภัย	5.00	0.00	มากที่สุด
37. หยอด / ป้ายตา	5.00	0.00	มากที่สุด
38. ปิดผ้าปิดตา / การครอบที่ครอบตา	5.00	0.00	มากที่สุด
39. หยอดหู / จมูก	5.00	0.00	มากที่สุด
40. ชั่งน้ำหนักทารก	5.00	0.00	มากที่สุด
41. วัดความยาว / ส่วนสูงเด็ก	5.00	1.00	มากที่สุด
42. วัดรอบศีรษะ / วัดรอบอก/รอบท้องในเด็ก	5.00	1.00	มากที่สุด
43. ให้นม / อาหารเหลวและ/หรือยารับประทานโดยใช้ขวด	5.00	1.00	มากที่สุด
44. ให้นม/อาหารเหลว และ / หรือ ยารับประทานโดยใช้หลอด/ กระบอกฉีด/ซ้อน/ถ้วยยา	5.00	1.00	มากที่สุด
45. ตรวจระดับน้ำตาล / โปรตีนในปัสสาวะโดยใช้แถบทดสอบสำเร็จรูป	5.00	1.00	มากที่สุด
46. ตรวจห้วนมด้วยวิธี Waller's test	5.00	1.00	มากที่สุด
47. ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เพื่อเตรียมคลอด	5.00	1.00	มากที่สุด
48. วัดปรอททางทวารหนักในทารกแรกเกิด	5.00	1.00	มากที่สุด
49. วัดระดับยอดมดลูกหลังคลอด	5.00	1.00	มากที่สุด

2.2 สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะในระดับ 4 มีจำนวน 75 รายการ แต่ละรายการมีค่ามัธยฐานที่ 4.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 0.00-1.00 ซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนใหญ่เป็นทักษะที่ได้เรียนรู้ และฝึกทักษะในวิชาการพยาบาลพื้นฐาน แต่เป็นทักษะที่มีความซับซ้อนและต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดอันตรายแก่ผู้รับบริการ (ตาราง 2)

ตาราง 2 ค่ามัธยฐาน (Mdn) พิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) และระดับความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย ระดับ 4 ของบัณฑิตพยาบาลจำแนกตามรายการ (n = 30)

รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย	Mdn	IQR	ระดับความสอดคล้อง
1. รับผู้ใช้บริการรายใหม่	4.00	0.00	มากที่สุด
2. จำหน่ายผู้ใช้บริการ	4.00	0.00	มากที่สุด
3. ตรวจร่างกาย	4.00	0.00	มากที่สุด
4. ผูกยึดผู้ใช้บริการ	4.00	0.00	มากที่สุด
5. ควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ	4.00	0.00	มากที่สุด
6. ปฏิบัติหัตถการด้วยเทคนิคปราศจากเชื้อ	4.00	0.00	มากที่สุด
7. เสมหะทางจมูก / ปาก	4.00	0.00	มากที่สุด

รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย	Mdn	IQR	ระดับความสอดคล้อง
8. ดูดเสมหะทางท่อหลอดลม / ท่อเจาะคอ	4.00	1.00	มากที่สุด
9. จัดท่า / เคาะปอดเพื่อระบายเสมหะ	4.00	1.00	มากที่สุด
10. ให้ออกซิเจนทางท่อช่วยหายใจ/ ท่อหลอดลมคอ	4.00	0.00	มากที่สุด
11. ทำแผลเจาะคอ	4.00	0.00	มากที่สุด
12. ทำแผลเปิดหน้าท้อง	4.00	0.00	มากที่สุด
13. ตัดและเอาท่อระบายออกจากแผล	4.00	0.00	มากที่สุด
14. ตัดไหม / แกะแม็กซ์เย็บแผล	4.00	0.00	มากที่สุด
15. พ่นยาขยายหลอดลมทางเครื่องช่วยหายใจ	4.00	0.00	มากที่สุด
16. ฉีดยาเข้าชั้นผิวหนัง	4.00	0.00	มากที่สุด
17. ฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง	4.00	0.00	มากที่สุด
18. ฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ	4.00	1.00	มากที่สุด
19. ให้อาหารทาง Injection plug	4.00	1.00	มากที่สุด
20. ให้อาหารทาง Piggy bag	4.00	1.00	มากที่สุด
21. เปิดหลอดเลือดดำเพื่อให้อาหาร / สารน้ำ	4.00	1.00	มากที่สุด
22. ใส่สายยางจากจุกถึงกระเพาะอาหาร	4.00	1.00	มากที่สุด
23. ให้อาหารทางสายยางจากจุกถึงกระเพาะอาหาร	4.00	1.00	มากที่สุด
24. ให้อาหารทางหน้าท้อง	4.00	1.00	มากที่สุด
25. สอนล้างกระเพาะอาหาร	4.00	1.00	มากที่สุด
26. ใส่สายสวนปัสสาวะคาไว้	4.00	1.00	มากที่สุด
27. สวนปัสสาวะเป็นครั้งคราว	4.00	1.00	มากที่สุด
28. สอนล้างกระเพาะปัสสาวะแบบต่อเนื่อง	4.00	1.00	มากที่สุด
29. เจาะเลือดส่งตรวจ/เพาะเชื้อ	4.00	1.00	มากที่สุด
30. เจาะเลือดตรวจความเข้มข้นของเลือด	4.00	1.00	มากที่สุด
31. เก็บเสมหะส่งตรวจ / เพาะเชื้อ	4.00	1.00	มากที่สุด
32. ใช้เครื่องควบคุมการให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ	4.00	1.00	มากที่สุด
33. แต่งศพ	4.00	1.00	มากที่สุด
34. ตรวจสอบการทำงานของสายสวนทางหลอดเลือดดำใหญ่	4.00	1.00	มากที่สุด
35. ตรวจสอบการทำงานของระบบประสาท	4.00	1.00	มากที่สุด
36. เตรียมผิวหนังบริเวณผ่าตัด	4.00	1.00	มากที่สุด
37. ล้างตา	4.00	1.00	มากที่สุด
38. ตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์ระบายของเสียจากปอด	4.00	1.00	มากที่สุด
39. สอนล้างช่องคลอด	4.00	0.00	มากที่สุด
40. ตรวจสอบพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน	4.00	0.00	มากที่สุด
41. ให้นม / อาหารเหลว และ/หรือ ยารับประทานโดยผ่านทางสาย ยางจาก ปากถึงกระเพาะอาหารสาย / สายยางจากจุกถึง กระเพาะอาหาร สายยางผ่านทางหน้าท้องถึงกระเพาะ	4.00	0.00	มากที่สุด
42. ให้นม/อาหารเหลว และ/ หรือ ยารับประทาน โดยใช้เครื่อง ควบคุมการให้สารน้ำ / การหยดผ่านสายยาง	4.00	0.00	มากที่สุด

รายการของสมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะพิสัย	Mdn	IQR	ระดับความสอดคล้อง
43. ให้ออกซิเจนทางกล่องในเด็กเล็ก	4.00	0.00	มากที่สุด
44. ใช้ตู้อบทารก/เครื่องให้ความอบอุ่นโดยการแผ่รังสีเพื่อควบคุมอุณหภูมิร่างกาย	4.00	0.00	มากที่สุด
45. ใช้เครื่องส่งไฟ	4.00	0.00	มากที่สุด
46. เก็บปัสสาวะในเด็กเล็กโดยใช้ถุงเก็บปัสสาวะ	4.00	0.00	มากที่สุด
47. ให้ภูมิคุ้มกันโรค	4.00	0.00	มากที่สุด
48. แก้ไขความผิดปกติของหัวนมโดยวิธี Hoffman maneuver / ปฐมแก้ว/ อุปกรณ์ดึงหัวนม	4.00	0.00	มากที่สุด
49. ตรวจครรภ์ด้วยมือคลำ	4.00	0.00	มากที่สุด
50. ฟังเสียงหัวใจทารกในครรภ์	4.00	0.00	มากที่สุด
51. ใช้เครื่องประเมินสุขภาพทารกในครรภ์	4.00	0.00	มากที่สุด
52. ใช้กราฟดูแลการคลอดเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการคลอด	4.00	0.00	มากที่สุด
53. ตรวจร่างกายทารกแรกเกิดเพื่อประเมินภาวะพร้อมออกซิเจนของทารก	4.00	0.00	มากที่สุด
54. ตรวจร่างกายทารกแรกเกิด	4.00	0.00	มากที่สุด
55. หยอดตา / ป้ายตาทารกแรกเกิด	4.00	0.00	มากที่สุด
56. คลึงมดลูก	4.00	0.00	มากที่สุด
57. อาบน้ำทารกแรกเกิด	4.00	0.00	มากที่สุด
58. ช่วยเหลือมารดาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	4.00	0.00	มากที่สุด
59. นวดเต้านม	4.00	0.00	มากที่สุด
60. ใช้แบบประเมินการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	4.00	0.00	มากที่สุด
61. ใช้เครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลชุมชน	4.00	0.00	มากที่สุด
62. ทำแผนที่เดินดิน	4.00	0.00	มากที่สุด
63. นำเสนอข้อมูลต่อชุมชน	4.00	0.00	มากที่สุด
64. จัดเวทีประชาคม	4.00	0.00	มากที่สุด
65. ตรวจคัดกรองสุขภาพชุมชน	4.00	0.00	มากที่สุด
66. จัดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการ	4.00	0.00	มากที่สุด
67. เยี่ยมบ้าน	4.00	0.00	มากที่สุด
68. ดำเนินงานอนามัยโรงเรียน	4.00	0.00	มากที่สุด
69. ตรวจพัฒนาการนักเรียน	4.00	1.00	มากที่สุด
70. ตรวจการมองเห็น	4.00	1.00	มากที่สุด
71. ตรวจร่างกายศีรษะจรดปลายเท้า	4.00	1.00	มากที่สุด
72. สร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัด	4.00	1.00	มากที่สุด
73. เป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรมบำบัด	4.00	1.00	มากที่สุด
74. ใช้แบบประเมิน / ตรวจสุขภาพจิต เพื่อคัดกรองกลุ่มเสี่ยง	4.00	1.00	มากที่สุด
75. จัดทำผู้ใช้บริการเพื่อรับการรักษาด้วยไฟฟ้า	4.00	0.00	มากที่สุด

2.3 สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะในระดับ 3 มีจำนวน 18 รายการ แต่ละรายการมีค่ามัธยฐานที่ 3.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 1.00 ซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด ทักษะเหล่านี้ได้แก่ 1) เปิดหลอดเลือดดำเพื่อให้เลือด/ส่วนประกอบของเลือด 2) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการเจาะโพรงเยื่อหุ้มปอด 3) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการเจาะไขกระดูก 4) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการเจาะน้ำไขสันหลัง 5) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการระบายสารเหลวหรือลอมออกจากโพรงเยื่อหุ้มปอด 6) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการสอดสายสวนหลอดเลือด 7) จัดทำผู้ใช้บริการและเตรียมเครื่องมือในการเจาะท้อง 8) ช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน 9) จัดและส่งเครื่องมือผ่าตัด 10) สอนล้างลำไส้ใหญ่ 11) ตรวจการหดตัวของมดลูก ตรวจทางช่องคลอด ตรวจทางทวารหนักเพื่อประเมินความก้าวหน้าการคลอด 12) ทำคลอดทารกปกติ 13) ทำคลอดรก / ตรวจจรก 14) เตรียม หรือ ช่วยคลอดผิดปกติ / การทำสูติศาสตร์หัตถการ 15) เจาะเลือดในทารกแรกเกิดเพื่อส่งตรวจ 16) เย็บแผลในตำแหน่งไม่อันตราย 17) ผ่าฝัดในตำแหน่งไม่อันตราย และ 18) ฉีดยาระงับความรู้สึกทางผิวหนัง ส่วนใหญ่เป็นทักษะที่ซับซ้อน และต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากที่จะไม่ให้มีโอกาสเกิดอันตรายแก่ผู้รับบริการ ทักษะเหล่านี้ได้ฝึกฝนในการเรียนในวิชา การพยาบาลแม่ เด็ก และการผดุงครรภ์ และการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

2.4 สมรรถนะวิชาชีพด้านทักษะในระดับ 2 มีจำนวน 5 รายการ แต่ละทักษะมีค่ามัธยฐานที่ 2.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ 1.00 ซึ่งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด รายการทักษะเหล่านี้ได้แก่ 1) ตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ 2) กู้ชีพทารกแรกเกิดเบื้องต้น 3) ถอดเล็บ 4) จี้หูดหรือตาปลา และ 5) ผ่าตัดเอาสิ่งแปลกปลอมออกในตำแหน่งไม่อันตราย

การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าทักษะพิสัยทั้ง 147 รายการ เป็นสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นของพยาบาลวิชาชีพ ทักษะในระดับ 5 บัณฑิตพยาบาลต้องสามารถปฏิบัติได้ด้วยความมั่นใจโดยไม่ต้องมีผู้สังเกต เพราะเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่นักศึกษาพยาบาลต้องฝึกปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตั้งแต่ในห้องปฏิบัติการพยาบาลที่จัดไว้ในรายวิชาเทคนิคการพยาบาล ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ทักษะในระดับ 4 เป็นทักษะที่มีความซับซ้อน อาทิ ดูดเสมหะทางจมูก ทำแผลเจาะคอ ฉีดยาเข้าชั้นผิวหนัง เปิดหลอดเลือดดำเพื่อให้ยา / สารน้ำ แต่นักศึกษาต้องผ่านประสบการณ์เหล่านี้มาก่อนขึ้นอยู่กับการฝึกที่มีในสถานบริการ สอดคล้องกับ Benner (1984) ที่กล่าวถึงสมรรถนะของบัณฑิตพยาบาลที่เริ่มปฏิบัติงานในวิชาชีพ 1-2 ปี (Novice) จึงจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นได้ ทักษะในระดับ 2 เป็นทักษะที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น อาทิ ช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และทำคลอดทารกปกติ ตัดและซ่อมแซมฝีเย็บ และกู้ชีพทารกแรกเกิดเบื้องต้น เป็นทักษะที่ต้องการพยาบาลที่มีสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้นและบูรณาการความรู้เชิงวิชาการ และทักษะเพิ่มขึ้น สอดคล้อง กับนิสา ทมาภิรัตน์ และ อารีวรรณ อ่วมธานี (2560) ที่พบว่าพยาบาลจบใหม่จะยังไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ และไม่มั่นใจ เพราะสถานการณ์ต่างจากขณะที่เป็นนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดห้องปฏิบัติการทางการพยาบาลให้เสมือนจริง เพื่อส่งเสริมการฝึกทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลให้ได้มากที่สุดในการเรียนวิชาการพยาบาลที่มีภาคปฏิบัติทุกวิชา
2. ควรสื่อสารเรื่องทักษะพิสัยของบัณฑิตพยาบาลแก่ผู้บริหารในสถาบันบริการสุขภาพที่รับบัณฑิตพยาบาลเข้าทำงานเพื่อการวางแผนเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นิตา ทมาภีรัต, และอารีย์วรรณ อ่วมตานี. (2560). การเป็นพยาบาลจบใหม่ที่ปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของพยาบาลพี่เลี้ยง. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 18(1), 32-40.
- ปริญญา แร่ทอง, และธีรณัฐ ห่านิรัตติชัย. (2555). ประสบการณ์การเปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษาพยาบาลสู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพ. *วารสารสภาการพยาบาล*, 27(2), 51-62.
- มาเรียม เพราะสุนทร, และอารีย์วรรณ อ่วมตานี. (2551). การปฏิบัติบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยงของพยาบาลวิชาชีพ. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 2(2), 15-23.
- สตรีรัตน์ ธาดากานต์, และสุมลชาติ ดวงบุบผา. (2563). กิจกรรมในขอบเขตวิชาชีพด้านทักษะพิสัยที่เชื่อมั่นได้ในบัณฑิตพยาบาลและผดุงครรภ์จบใหม่: การศึกษาแบบเดลฟาย. *รามาริบัติพยาบาลสาร*, 26(2), 246-262.
- สภาการพยาบาล. (2553). *พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540*. นนทบุรี: ศิริยอดการพิมพ์.
- อภากร เป็รียนิม. (2559). *ผลประเมินการสำรวจคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่จบในปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพมหานคร: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- Al-Moteri, M. (2020). Entrustable professional activities in nursing: A concept analysis. *International Journal of Nursing*, 7(3), 277-284.
- Benner, P. (1984). *From novice to expert, excellence and power in clinical nursing practice*. Menlo Park, CA: Addison-Wesley.
- Curran, V. R., Deacon, D., Schulz, H. A., Stringer, K., Stone, C. N., Duggan, N., & Coombs-Thorne, H. (2020). Evaluation of the characteristics of a workplace assessment form to assess entrustable professional activities (EPAs) in an undergraduate surgery core clerkship. *Journal of Surgical Education*, 75(5), 1211-1222. doi: 10.1016/j.jsurg.2018.02.013 PMID
- Lowden, K., Hall, S., Elliot, D., & Lewin, J. (2011). *Employer' perceptions of employability skills of new graduates*. London: University of Glasgow SCRE Centre and Edge Foundation.
- Shorey, S., Lau, T. C., Lau, S. C., & Ang, E. (2019). Entrustable professional activities in health care education: A scoping review. *Medical Education*, 53, 766-777.
- The Medical Council of Thailand. (2018). *Manual for quality assessment of post-graduate training based on the WFME criteria*. [Internet]. Retrieved Feb 15, 2019, from <http://tmc.or.th/tcgme/page/>